

YÖNTEM BÖLÜMÜ

ÖRNEK

Büyüklenmeci narsistik özellikler ve duygu düzenleme güçlüklerinin genç yetişkinlerin romantik ilişki kalitesi ile ilişkisinin incelenmesi

- Literatürde neler buldunuz?
- Nasıl bir plan/taslak hazırladınız?
- Paragraf?

YÖNTEM: Bölümleri

Araştırma yöntem ve düzenneği,
katılımcıların/deneklerin özellikleri, hangi
teknik, araç ve gereçlerle veri toplanacağı ve
hangi işlem veya işlemler yapılacağı

- **KATILIMCILAR**
- **VERİ TOPLAMA ARAÇLARI**
- **İŞLEM**

YÖNTEM: Bölümleri

- **KATILIMCILAR:** Evreni temsil eden örneklem ile ilgili bilgi verilir.
 - Örneklemin kimlerden oluştuğu ve nasıl seçildiği/hangi yöntemin kullanıldığı
 - Deneysel bir yöntem ise katılımcıların gruplara nasıl atandığı
 - Örneklemin belli değişkenler bakımından betimlenmesi (yaş aralığı, yaş ortalaması, cinsiyet dağılımı, eğitim düzeyleri vb.)
 - Bu betimsel istatistiklerin bir tabloda verilmesi

YÖNTEM: Bölümleri

Katılımcılar

Bu çalışmanın örneklemini, Aydın Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda salıverilmesine en fazla bir yıl kalan, çeşitli şiddet suçlarından ceza almış 60 erkek hükümlü oluşturmaktadır. Katılımcılar eğitim ve karşılaştırma olmak üzere 30'ar kişilik iki gruba ayrılmıştır. Katılımcıların yaşları 26 ile 44 arasında değişmektedir (*Ort.* = 36.02, *SS* = 6.24). Eğitim grubundaki katılımcıların yaş ortalaması 37.40 (*SS* = 5.71) iken karşılaştırma grubundaki katılımcıların yaş ortalaması 34.63'tür (*SS* = 6.54). Katılımcıların suç bilgileri kurum dosyalarından ilk araştırmacı tarafından elde edilmiştir. Eğitim grubundaki katılımcıların %33.3'ü (*N* = 10) yaralama, %16.7'si (*N* = 5) kasten öldürme, %26.7'si (*N* = 8) tehdit etme ve %23.3'ü (*N* = 7) hakaret nedeniyle hükümlüdür. Karşılaştırma grubundaki katılımcıların ise %26.7'si (*N* = 8) yaralama, %20'si (*N* = 6) kasten öldürme, %30'u (*N* = 9) tehdit etme ve %23.3'ü (*N* = 7) hakaret nedeniyle hükümlüdür. Katılımcılara ait demografik özelliklerin dağılımı Tablo 1'de gösterilmektedir.

YÖNTEM: Bölümleri

Tablo 1. Katılımcılara Ait Sosyodemografik Özelliklerin Dağılımı

	Eğitim Grubu		Karşılaştırma Grubu	
	<i>N</i>	%	<i>N</i>	%
Eğitim Düzeyi*				
İlkokul	20	66.7	8	26.7
Ortaokul	5	16.7	6	20
Lise	5	16.7	16	53.3
Meslek				
İşsiz	10	33.3	9	30
Serbest meslek	11	36.7	10	33.3
İşçi	5	16.7	6	20
Diğer	4	13.3	5	16.7
Medeni Durum				
Evli	20	66.7	13	43.3
Bekar	6	20	12	40
Boşanmış	4	13.3	5	16.7
Suç Türü				
Yaralama	10	33.3	8	26.7
Kasten öldürme	5	16.7	6	20
Tehdit	8	26.7	9	30
Hakaret	7	23.3	7	23.3

*Eğitim ve karşılaştırma grubu eğitim düzeyi bakımından anlamlı bir farklılaşma olduğunu göstermektedir.

YÖNTEM: Bölümleri

- **VERİ TOPLAMA ARAÇLARI:** Veri toplamada kullanılan araçlar ele alınır.
 - Daha önceden geliştirilmiş bir ölçek ise → kim veya kimler tarafından geliştirildi, ne zaman, nasıl bir örneklem üzerinde geliştirildi (yabancı bir ölçek ise Türkçe uyarlaması ile ilgili bilgiler), madde sayısı ve faktörleri, geçerlik ve güvenirlik bilgileri, ölçme aracının puanlaması ve değerlendirilmesi

YÖNTEM: Bölümleri

- **VERİ TOPLAMA ARAÇLARI:** Veri toplamada kullanılan araçlar ele alınır.
 - Eğer araştırmacılar geliştirmiş ise ölçeği oluşturma aşamalarının tümünden bahsetmeli
 - Eğer bir deney söz konusu ise deneyde kullanılan araçların detaylı tanıtılması gerekir.

ANKET ÖRNEĞİ

Veri Toplama Araçları

Kişisel bilgi formu. Bu formda katılımcılardan cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu gibi kişisel bilgileri yanıtlamaları istenmiştir. Ayrıca katılımcılara evlilik süresi ve varsa çocuk sayısı sorulmuştur. Son olarak, katılımcıların ekonomik durumlarına ilişkin sorular bu formda yer almıştır.

GÖRÜŞME ÖRNEĞİ

Aile tipi her grupta da benzerdir. Her iki gruptaki anneler evli olup eşleri ile beraber yaşamaktadır. Yüksek eğitilmiş annelerin % 80'i, düşük eğitilmiş annelerin ise % 65'i çekirdek aile olarak yaşamaktadır. Katılımcı annelerin geri kalanı akrabaları ile birlikte yaşadıklarını söylemişlerdir. Gruplar, hanede yaşayan toplam insan sayısı bakımından da herhangi bir farklılık göstermemiştir (yüksek ve düşük eğitilmiş anne grupları için sırasıyla, *Ort.* = 3.8, *S* = 1.1; *Ort.* = 4.2, *S* = 1.2).

Veri Toplama Araçları

Anneye, kendisinin ve aile bireylerinin sosyo-demografik özellikleriyle (örn., doğum tarihi, eğitim durumu, mesleği, medeni durumu) ilgili soruları içeren bir anket uygulanmış ve ardından sosyalleştirme hedeflerini ölçmek amacıyla kendisiyle birebir görüşme yapılmıştır. Bu görüşmede Harwood (1992) tarafından geliştirilen Sosyalleştirme Hedefleri Envanteri (SHE) uygulanmıştır. Bu envanter, annenin çocuğunda ileride görmek istediği ve istemediği özellikleri tasvir etmesini isteyen yarı-yapılandırılmış görüşme formatında bir envanterdir. SHE dört sorudan oluşmaktadır: (a) "Çocuğunuzun ileride sahip olmasını *istediğiniz* özellikler nelerdir?", (b) "Çocuğunuzun ileride sahip olmasını *istemediğiniz* özellikler nelerdir?", (c) "Bahsettiğiniz *olumlu* özellikleri taşıyan bir çocuk ya da yetişkinin bu özelliklerini tarif eder misiniz?" ve (d) "Bahsettiğiniz *olumsuz* özellikleri taşıyan bir çocuk ya da yetişkinin bu

özelliklerini tarif eder misiniz?".

Annelerin SHE sorularına verdikleri cevaplar Harwood'un geliştirdiği kodlama işlemine uygun olarak beş ana ve on altı kategoriye göre kodlanmıştır (1992; Harwood ve ark., 1995, Harwood ve ark., 1996; Harwood ve ark., 1999; Leyendecker ve ark., 2002). Annelerin sosyalleştirme hedefleri anlatımlarında, sözcükler (örn., "neşeli", "iyi" vb.) veya birkaç sözcükten oluşan ifadeler (örn., "ailesine düşkün", "kendi ayakları üzerinde durabilen" vb.) ayrıştırılarak kodlanmıştır. Örneğin, kodlama şemasına göre, "adil olmakla, insanlara eşit davranmayı ve onları ayırmamayı kastediyorum" cümlesinde, "insanlara eşit davranmak" ve "onları ayırmamak" ifadeleri iki ayrı tasvir ifadesi olarak kodlanırken, "o çok saygılı ve ağırbaşlı bir çocuk ve işini her zaman titizlikle yapar" cümlesinde 'saygılı', 'ağırbaşlı' sözcükleri ile "işini titizlikle yapmak" ifadesi ile birlikte toplam üç kodlama yapılmıştır. Sosyalleştirme hedefi olarak belirlenen sözcük veya ifadeler aşağıdaki beş ana kategori altına düşen on altı kategoriden birine ait olarak kodlanmıştır:

Kendini geliştirme: kendine güvenen, bağımsız bir insan olma ve bir birey olarak yeteneklerini geliştirebilme gibi hedefleri içermektedir ve (a) *duygusal ve fiziksel iyilik hali* (mutlu, olumlu, psikolojik ve fiziksel olarak sağlıklı olma), (b) *kişisel ve ekonomik potansiyeli geliştirme* (kendini maddi ve manevi olarak geliştirme. Örn., zeki, başarılı, başarılı olma, iyi bir eğitim

YÖNTEM: Bölümleri

- **İŞLEM:**
- Araştırmanın veri toplama aşamasının özetlendiği bölüm,
 - deneklere verilen yönergeler,
 - farklı deneysel grupların nasıl oluşturulduğu,
 - özel deneysel manipülasyonlar ve deneysel desenler özetlenir.
 - deneysel veya istatistiksel kontrol yöntemlerinden de burada söz edilebilir.

YÖNTEM: Bölümleri

- **İŞLEM:**
- Veri toplama tarihi, katılımcıların çalışmayı tamamladığı ortalama süre, hangi istatistik paketinin kullanıldığı vb.
- Etik konular hakkında bilgilendirme,
- Okuyucuya neyi nasıl yaptığınızı yeteri kadar ayrıntılı bir şekilde anlatmanız gerekmektedir.

ÖRNEKLER

İşlem

Araştırma için gerekli etik izinler alındıktan sonra, veriler 2014–2015 akademik yılının ilk dönemi içerisinde, Aralık-Ocak ayları arasında Beytepe Kampüsü öğrencilerinden toplanmıştır. Katılımcılara Demografik Bilgi Formu'nun yanında Ebeveynleşme Envanteri ve SCL–90–R toplu olarak verilmiştir. Çalışmanın gönüllülük esasına bağlı olduğu katılımcılara hatırlatılmış ve gönüllü olanların Bilgilendirilmiş Onam Formu aracılığıyla imzalı onayları alınmıştır. Anketler sınıf ortamında ders saatlerinde araştırmacı tarafından dağıtılmış ve toplanmıştır.

Kaynakça

- Köyden, D., & Uluç, S. (2018). Ebeveynleşme ile Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkide Cinsiyetin ve Ebeveynleşmeden Algılanan Yararın Rolü 1. *Türk Psikoloji Dergisi*, 33(81), 28-40.
- Mıhçı, A., Kızıltepe, R., & Irmak, T. Y. (2021). Yetişkin Hükümlüler için Topluma Yeniden Uyum Programı'nın Etkililiği. *Psikoloji Çalışmaları*, 41(2), 735-758.
- Yagmurlu, B., Çitlak, B., Dost, A., & Leyendecker, B. (2009). Türk Annelerin Çocuk Sosyalleştirme Hedeflerinde Eğitime Bağlı Olarak Gözlemlenen Farklılıklar/Child Socialization Goals of Turkish Mothers: An Investigation of Education Related Within-Culture Variation. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 1.